

11.

ŻYCIE W PRAWDZIE – LUKSUS CZY KONIECZNOŚĆ?

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ◆ rozwijanie umiejętności autorefleksji;
- ◆ odkrywanie negatywnych konsekwencji posługiwania się kłamstwem;
- ◆ rozpoznawanie prawdomówności jako warunku koniecznego do bycia dojrzałym chrześcijaninem.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- ◆ na podstawie własnych doświadczeń i obserwacji wylicza powody kłamstw;
- ◆ opisuje zagrożenia związane z odrzuceniem prawdy w życiu osobistym i wspólnotowym;
- ◆ wskazuje na pozytywne efekty podejmowania wysiłku życia w prawdzie.

Wartości

- ◆ kształtowanie postawy prawdomówności;
- ◆ podjęcie trudu podporządkowania życia prawdzie.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z treścią notki prasowej *Kłamiemy przynajmniej 2 razy dziennie* zamieszczonej w podręczniku (s. 78), a następnie zaprasza uczniów do rozmowy, stawiając poniższe pytania:

- Czy zacytowane badania psychologów mówią nam pełną prawdę o człowieku?
- Czy zawsze trzeba mówić prawdę?
- Czym jest kłamstwo?
- Co to znaczy „żyć w prawdzie”?

Podsumowanie: w Psalmie 116, w wersecie 11, psalmista z rozgoryczeniem wyznaje: „Powiedziałem w swym przygnębieniu: «Każdy człowiek kłamie!»”.

To zdanie wydaje się świetną konstatacją naszych rozważań. Tak, to fakt – każdy z nas kłamie. To powinno rodzić w nas przygnębienie. Jednak nie takie, które uniemożliwia jakiegokolwiek pozytywne działanie, ale takie, które skłania do twórczej refleksji, co zrobić, aby kłamstwem się nie posługiwać. Pod koniec cytowanego utworu psalmista zwraca się do Boga słowami: „Ty rozerwałeś moje kajdany”. Bóg może rozerwać kajdany kłamstwa. Stanie się to tylko wtedy, gdy zechcemy z Nim współpracować, budując swoje życie na prawdzie. Zastanówmy się zatem, z jakich powodów najczęściej kłamiemy, co dzięki kłamstwu zyskujemy, a co tracimy oraz jak uzyskać to samo, ale bez kłamstwa i jego negatywnych konsekwencji.

Rozwinięcie tematu

Metoda – burza mózgów. Nauczyciel prosi uczniów, aby wymienili jak najwięcej powodów, dla których posługujemy się kłamstwami. Wybrany uczeń zapisuje wszystkie pomysły na tablicy.

Podsumowanie: nauczyciel odnosi się do pomysłów uczniów, porządkując je i ewentualnie dodając własne powody.

Metoda – pogłębiona analiza. Nauczyciel tworzy tyle grup, ile ostatecznie zapisanych jest na tablicy powodów kłamstwa. Następnie każdej grupie przydziela do analizy jeden z powodów. Grupy mają dokonać analizy w oparciu o pytania zawarte w formularzu (załącznik 1).

Podsumowanie: nauczyciel prosi liderów grup o prezentację efektów prac. Następnie odnosi się do wszystkich pomysłów wzmacniając trafne i cenne spostrzeżenia, korygując błędy oraz zachęcając do ewentualnych uzupełnień.

Zakończenie

Kłamstwo bardzo często wydaje się jedynym rozwiązaniem. Jeszcze częściej jawi się nam jako rozwiązanie najprostsze. Niestety jest tak tylko na krótką metę. Ostatecznie bowiem każde kłamstwo pociąga za sobą długofalowe negatywne skutki:

- hamuje rozwój moralny i rozregulowuje sumienie, bo łatwo do kłamstwa się przyzwyczajamy;
- zaburza adekwatne postrzeganie własnej wartości i uniemożliwia samodoskonalenie, bo daje złudne poczucie, że wszystko, co osiągnęliśmy, jest zasługą nas samych.
- prowadzi do rozpadu więzi rodzinnych i przyjacielskich, ponieważ niszczy zaufanie, na którym oparta jest każda ludzka wspólnota;
- powoduje zranienia osobiste i społeczne, bo podważa naszą wiarygodność i jest formą przemocy.

Życie w prawdzie z kolei pozwala na samopoznanie i rozwój, trwałe i szczęśliwe relacje, wprowadza pokój w różnych ludzkich społecznościach (rodzinnie, grupie przyjaciół, miejscu pracy, małej i dużej ojczyźnie). Życie w prawdzie, czyli znajomość siebie i osiągnięcie dobrych celów przez mówienie prawdy, wiąże się niewątpliwie z wysiłkiem – tak jak wszystko, co wartościowe w życiu człowieka. Nie jest to jednak luksus, z którego moglibyśmy zrezygnować. To warunek konieczny bycia dojrzałym człowiekiem i chrześcijaninem.

Notatka

Uczniowie zapisują w zeszytach trzy dowolne myśli, które warto ich zdaniem z zajęć zapamiętać.

Korelacja z edukacją szkolną

- ◆ historia – przykłady postaci historycznych, które broniły prawdy w życiu społecznym i politycznym;
- ◆ etyka – cnota prawdomówności w koncepcjach starożytnych szkół etycznych.